

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (2)

2019-10-01

JURFAK 2019/47

Kulturdepartementet

Utkast till lagrådsremiss En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket

(Ku2019/01308/RS)

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet tillstyrker promemorians bedömning om behovet av en reglering om konsultation.

Särskilt om konsultationsskyldighet för universitet och forskningsråd

Av utkastet till lagrådsremissens s 34 framgår att universitet och statliga forskningsråd ska omfattas av den konsultationsskyldighet som föreslås i 2 § i lagförslaget. Skyldighet att konsultera innebär att samiska företrädare ska konsulteras före det att beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för det samiska folket. För att konsultationsskyldighet ska föreligga krävs ett beslut i ett enskilt ärende eller meddelande av föreskrift. Faktiskt handlande omfattas inte av skyldigheten enligt utkastet. Med anledning av detta vill Juridiska fakultetsnämnden anföra följande:

Det är positivt, och nödvändigt för att Sverige ska uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser, att det samiska folket får en ökad möjlighet att påverka beslut som har eller kan få särskild betydelse för dess situation. Vad gäller forskning och utbildning, samt den verksamhet som statliga forskningsråd bedriver bör följande beaktas. Vid grundlagsreformen 2010 infördes ett ökat skydd för forskningens frihet, RF 2:18, som innebär ett krav på lagform för bestämmelser som avser forskningens frihet. Enligt högskolelagen 1:6 gäller tre principer som avser att skydda forskningens frihet. Två av dessa är att forskningsproblem fritt får väljas och forskningsresultat fritt får publiceras. För att säkerställa att den fria forskningen bedrivs på ett etiskt sätt som inte drabbar enskilda eller grupper av enskilda har ett särskilt krav på etikprövning införts i lag, se Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen). Forskare är skyldiga att förhålla sig till och följa de krav som etikprövningslagen ställer. Krav på godkänd etikprövning föreligger för forskning som avser människor och biologiskt material från människor. Syftet med lagen är att skydda den enskilda människan och re-

UPPSALA
UNIVERSITET

REMISSYTTRANDE

2 (2)

2019-10-01

JURFAK 2019/47

spekten för människovärdet vid forskning. Detta är särskilt angeläget i förhållande till det samiska folket av historiska skäl. Vidare pågår ett intensivt arbete på samtliga lärosäten med syftet att säkra processer nödvändiga för att uppfylla de krav som ställs på forskningsetik. Forskningsråden driver på denna utveckling.

Det bör framgå av lagrådsremissen hur lagstiftaren menar att konsultationsskyldigheten för universitet och forskningsråd ska passa in i detta regelverk. Vidare bör eventuella risker för den fria forskningen belysas. Den process som ligger till grund för beviljade anslag från forskningsråden bygger på en saklig prövning utifrån de krav som ställs på god vetenskaplig verksamhet. Det bör i lagrådsremissen förklaras hur konsultationsskyldigheten ska ses i förhållande till även denna process.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av professor Anna Jonsson Cornell. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

A handwritten signature in blue ink, reading "Mattias Dahlberg".

Mattias Dahlberg